

การคงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของเพลงกล่อมเด็กภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีน ในจังหวัดสมุทรปราการ

Persistence and Change in Chinese Lullabies of Thai - Chinese People in Samutprakarn Province

ธุมวดี สิริปัญญาธิติ (Thumwadee Siripanyathiti)

คณะภาษาและวัฒนธรรมจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Faculty of Chinese Language and Culture, Huachiew Chalermprakiet University

Received: February 28, 2020, Revised: April 2, 2020, Accepted: April 27, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การคงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของเพลงกล่อมเด็กภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดสมุทรปราการ” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเนื้อหาของเพลงกล่อมเด็กภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีน และ 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่และการเปลี่ยนแปลงเพลงกล่อมเด็กภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดสมุทรปราการ

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลชาวไทยเชื้อสายจีนจำนวน 17 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มเป้าหมายแบบลูกโซ่ (Snow - ball) ซึ่งสามารถรวบรวมเพลงกล่อมเด็กภาษาจีนในพื้นที่ศึกษาได้จำนวน 7 เพลง ได้แก่ 1) เพลงเผิงยาเผิง (嗲呀嗲: Fěng Yā Fěng) 2) เพลง เหมินเจี้ยวโงกาน (门脚丛柑 : Mén Jiǎo Cóng Gān) 3) เพลงเทียนดิ่งอี่จี้จี้ (天顶一只鹅 : Tiān Dǐng Yī Zhī É) 4) เพลงมู่หมี่หมี่ (目眯眯: Mù Mí Mí) 5) เพลงเยว่กวงกวง (月光光: Yuè Guāng Guāng) 6) เพลงฮั่วจินกู่ (火金姑 : Huǒ Jīn Gū) และ 7) เพลงอี่จี้จี้จาย (一只鸡仔: Yī Zhī Jī Zǎi)

โดยแบ่งตามสาระสำคัญของเนื้อเพลงออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) เนื้อหาเกี่ยวกับความรักและการอวยพรของผู้ใหญ่ที่มีต่อเด็ก 2) เนื้อหาเกี่ยวกับธรรมชาติหรือสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับสัตว์และพืชพันธุ์ผลไม้ 3) เนื้อหาเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึกเสียใจ ตัดพ้อ และ 4) เนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพและอาหารการกิน

ปัจจุบันเพลงกล่อมเด็กภาษาจีนในพื้นที่ตำบลปากน้ำ อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการไม่ได้มีความสำคัญเชิงบทบาทหน้าที่ต่อครอบครัวของชาวไทยเชื้อสายจีน กล่าวคือ ไม่ได้นำมาใช้ร้องกล่อมเด็ก เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งการใช้ภาษาจีนถิ่น ลักษณะโครงสร้างครอบครัว วิถีชีวิต รวมถึงความเจริญของเทคโนโลยีและสื่อบันเทิงต่างๆ ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เพลงกล่อมเด็กภาษาจีนหมดความสำคัญลงไป คงเหลือไว้เพียงคุณค่าเชิงสังคมนิยมวัฒนธรรมที่ยังคงสะท้อนให้เห็นถึงสภาพวิถีชีวิต ค่านิยมต่างๆ ของชาวไทยเชื้อสายจีนในสมัยอดีตที่สอดแทรกอยู่ในเนื้อหาของเพลงกล่อมเด็ก

คำสำคัญ : การคงอยู่และการเปลี่ยนแปลง เพลงกล่อมเด็กภาษาจีน ชาวไทยเชื้อสายจีน

ABSTRACT

Research on "The persistence and change of Chinese lullabies of Thai-Chinese people in Samutprakarn Province" aimed to: 1) study the content of Chinese lullabies and 2) discover the factors affecting the persistence and change of the Chinese lullabies of Thai-Chinese in Samutprakarn Province.

This qualitative research collected data by interviewing 17 Thai-Chinese people, using a snow-ball random sampling method and found 7 Chinese lullabies in the study site, including 1) 嗲呀嗲 (Fěng Yā Fěng), 2) 门脚丛柑 (Mén Jiǎo Cóng Gān), 3) 天顶一只鹅 (Tiān Dǐng Yī Zhī É), 4) 眯眯 (Mù Mí Mí), 5) 月光光 (Yuè Guāng Guāng), 6) 火金姑 (Huǒ Jīn Gū) and 7) 一只鸡仔 (Yī Zhī Jī Zǎi). The messages of the lullabies were divided into 4 categories: 1) love and wishes from descent to babies, 2) nature or environment about animals, plants, and fruits, 3) emotion and feeling about sadness with dissatisfaction, and 4) ways of living, working and eating.

Nowadays, Chinese lullabies in Samutprakarn province have decreased role and value in Thai-Chinese families. This can be explained that lullabies have not been used due to the changing of residential environment, including Chinese dialect usage, family structure, ways of living, and media and technology advancement. The Chinese lullabies have lost its importance, remaining only the messages with social value, culture, and ways of life of the Thai-Chinese in the past.

Keywords: Persistence and Change, Chinese lullabies, and Thai - Chinese People

บทนำ

ชาวจีนที่เข้ามาในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มภาษา คือ แต่จิว ฮกเกี้ยน และ ไทหล่าและกวางตุ้ง ซึ่งจากข้อมูลของ จี.วิเลียม สกินเนอร์ ที่บันทึกไว้ในหนังสือ "สังคมจีนในไทย" ในการสำรวจอัตราส่วนของชาวจีนทั้ง 5 กลุ่มภาษาที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ ในปี พ.ศ. 2497 พบว่าเป็นกลุ่มแต่จิวร้อยละ 60 กลุ่มแคะร้อยละ 16 กลุ่มไทหล่าร้อยละ 11 กลุ่มกวางตุ้งร้อยละ 7 กลุ่มฮกเกี้ยนร้อยละ 4 และอื่นๆ ร้อยละ 2 โดยยังพบว่าชาวจีน แต่จิวส่วนใหญ่จะอาศัยในพื้นที่บริเวณภาคกลางและภาคเหนือตามแนวเส้นทางของรถไฟ (2548, น. 211 - 213)

จากสถิติจำนวนประชากรไทยในปี 2540 รายงานว่าจำนวนประชากรไทยมีราว 60 ล้านคน โดยในจำนวนนี้มีชาวจีนโพ้นทะเลและชาวไทยเชื้อสายจีนรวมอยู่ด้วยคิดเป็นร้อยละ 10 หรือราว 6 ล้านคนเศษถือได้ว่าเป็นกลุ่มประชากรที่มีจำนวนมากเป็นอันดับสองของประเทศไทยซึ่งในจำนวนดังกล่าวเป็นกลุ่มชาวจีนแต่จิวถึงร้อยละ 60 (อดุลย์ รัตนมันเกษม, 2557, น. 145 -146) ด้วยเหตุนี้ วัฒนธรรมจีนแต่จิวจึงกลายเป็นวัฒนธรรมหนึ่งที่มีอิทธิพลในสังคมอย่างมาก เห็นได้จากประเพณีไหว้เจ้าในเทศกาลต่างๆ รวมถึงแนวคิด ค่านิยมในการอบรมสั่งสอนลูกหลานของครอบครัวชาวจีน เป็นต้น

เมื่อก้าวถึงกลุ่มชาวจีนในพื้นที่ตำบลปากน้ำ จังหวัดสมุทรปราการจากหนังสือ "กว่าจะถึง...ปากน้ำเจ้าพระยา" (สมชัย ชัยประดิษฐ์รักษ์, 2548) ได้กล่าวถึงกลุ่มชาวจีนที่อพยพเข้ามาที่ปากน้ำไว้ว่า สามารถแบ่งออกได้ 3 รุ่น คือ ชาวจีนที่เข้ามาตั้งแต่สมัยธนบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มที่ช่วยก่อสร้างเมืองปากน้ำ มีความชำนาญในการทำประมง ชาวจีนรุ่นที่ 2 เป็นกลุ่มที่อพยพเข้ามาในช่วงปลายรัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลที่ 5 ซึ่งเป็นกลุ่มชาวจีนแต่จิว อาศัยอยู่บริเวณท้ายบ้าน ดังนั้น ชาวไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่ที่ปากน้ำจึงเป็นกลุ่มชาวจีนแต่จิว ส่วนชาวจีนรุ่นที่ 3 อพยพเข้ามาช่วงที่ประเทศจีนมีการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบคอมมิวนิสต์ราวปีพ.ศ.2488 โดยแหล่งอาศัยส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณตลาดปากน้ำและตลาดท้ายบ้าน ประกอบอาชีพค้าขายและทำการประมง นอกจากนี้ ชาวจีนกลุ่มหลังสุดที่เข้ามาที่ปากน้ำ เรียกว่าเป็นกลุ่มจีนใหม่ มีทั้งกลุ่มชาวจีนแต่จิวและ

กลุ่มชาวจีน และเข้ามาทำโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งกลุ่มชาวจีนและเชี่ยวชาญการทำเครื่องหนังและทอผ้า รวมถึงมีการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มสมาคม เช่น สมาคมจีนแต่จี๊ สมาคมจีนแคะ เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มชาวจีนที่อาศัยที่ ปากน้ำมีทั้งกลุ่มชาวจีนแคะ และกลุ่มชาวจีนแต่จี๊

แม้ว่าสังคมไทยจะรับเอาวัฒนธรรม ประเพณีหรือแม้แต่แนวคิดต่างๆ ของจีนไว้มากมาย แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไป ความเข้มข้นของวัฒนธรรมจีนได้ผสมกลมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมของไทยผสมกลมกลืนเข้ากับ วัฒนธรรมของท้องถิ่นที่ชาวจีนอพยพได้เข้าไปอาศัย ซึ่งไม่ว่ารูปแบบของการผสมกลมกลืนนั้นจะเป็นการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมโดยการที่ชาวจีนอพยพแต่งงานร่วมกับคนในพื้นที่ถิ่นหรือจากนโยบายการปลุกจิตสำนึก “ความเป็นไทย” (Nationalization) ของรัฐบาลไทย ที่ต้องการให้คนจีนกลายเป็นคนไทย เช่น นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการศึกษาภาคบังคับหรือแม้แต่กฎหมายเกี่ยวกับการโอนสัญชาติเป็นไทย ที่ระบุให้คนจีนที่พำนักในประเทศไทยมาเป็นเวลา 5 ปี สามารถขอแปลงสัญชาติเป็นไทยได้ เป็นต้น (สกินเนอร์, 2548, น. 252-254) สิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้วัฒนธรรม ค่านิยม แนวคิด และประเพณีต่างๆ ของชาวจีนเปลี่ยนแปลงไปหรือมีกลิ่นอายวัฒนธรรมของท้องถิ่นผสมผสานเข้ามาในสังคมของชาวจีนในประเทศไทย

อีกหนึ่งสิ่งที่กล่าวได้ว่าเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความเป็นวัฒนธรรมจีนก็คือเพลงภาษาจีนที่ใช้ร้องกล่อมเด็กเล็กในครอบครัวของชาวจีนหรือชาวไทยเชื้อสายจีนนั่นเอง แต่ทว่าในประเทศไทยยังไม่มีหนังสือหรืองานวิจัยที่บันทึกรวบรวมเกี่ยวกับเพลงกล่อมเด็กภาษาจีนของชาวจีนที่ปรากฏในประเทศไทย มีเพียงการกล่าวถึงเพลง กล่อมเด็กของกลุ่มชาวจีนแต่จี๊อยู่บ้างในหนังสือ “ตัวตนคนแต่จี๊” ว่าเพลงกล่อมเด็กของกลุ่มชาวจีน แต่จี๊มีความหมายที่แฝงไว้ด้วยนัยยะของการสืบทอดความเป็นจีนจากความตอนหนึ่งที่ว่า “สำหรับเพลงกล่อม เด็กภาษาจีนแต่จี๊ถือเป็นเครื่องมือที่สืบทอดวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จี๊ โดยเพลงกล่อมเด็กของกลุ่มชาวจีนแต่จี๊จะมีเนื้อร้องแตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่นและใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายในการร้องกล่อมเด็กนอน โดยเนื้อหาของเพลงจะมีนัยยะเป็นการ อวยพรเด็ก” (เสี่ยวจิ๋ว, 2554, น. 60)

ในเอกสารของทางจีนมีกล่าวถึงเพลงกล่อมเด็ก (摇篮曲:yáolánqǔ หรือ 摇篮歌:yáolángē) ไว้ว่าเป็นเพลงพื้นเมืองทั่วไปที่ผู้เป็นแม่ใช้ร้องขณะที่ไกวเปลเพื่อกล่อมให้เด็กหลับ ดังนั้นบางครั้งจึงเรียกว่า “เพลงเร่งให้หลับ” (催眠曲: cuīmiánqǔ) เนื้อหาของเพลงโดยส่วนใหญ่จะสะท้อนเรื่องราวความรักและความคาดหวังของแม่ที่มีต่อลูก (姜涛, 2012, pp. 131 - 133 และ 顾娜, 2015, p.93)

นอกจากนี้ ลาเหมา (拉毛) (2017, p. 69) ได้กล่าวว่า เพลงกล่อมเด็กคือเพลงที่ผู้ใหญ่ใช้ร้องกล่อมให้เด็กนอนหลับ ซึ่งอยู่คู่กับเด็กมาตั้งแต่เด็กเกิด โดยแม่หรือย่าจะเป็นผู้ร้องกล่อมให้เด็กฟัง จึงกล่าวได้ว่า เพลง กล่อมเด็กเป็นบทเพลงประเภทแรกที่มีมนุษย์เราได้ยิน ส่วน อุหลานเจี๋ย (乌兰杰) (2019, p. 42) กล่าวว่า เพลงกล่อม เด็กคือบทเพลงที่ผู้เป็นแม่ร้องให้เด็กที่นอนอยู่ในเปลฟัง ทั้งนี้ เพลงกล่อมเด็กไม่ใช่เพลงกลอนพื้นเมืองที่เด็กทั่วไปใช้ร้อง แต่เป็นเพลง พื้นเมืองที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเด็กและผู้ใหญ่จะเป็นคนขับร้องเพลงดังกล่าว โดยผู้ที่ร้องเพลงกล่อมเด็กนั้น นอกจาก ผู้เป็นแม่ของเด็กแล้ว สมาชิกในครอบครัวที่เป็นเพศหญิงคนอื่นๆ เช่น ย่า ยาย ป้า หรือพี่สาว เป็นต้น ต่างก็สามารถร้องเพลงกล่อมเด็กได้เช่นกัน

สำหรับประเทศไทยได้มีการกล่าวถึงเพลงกล่อมเด็ก (Lullaby) ไว้ว่าเพลงกล่อมเด็กจัดเป็นวรรณกรรม มุขปาฐะ (Oral Literature) อย่างหนึ่ง ที่สืบทอดต่อกันในสังคมด้วยวิธีการจดจำและไม่มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งผู้แต่งเพลงกล่อมเด็กส่วนใหญ่คือผู้ที่ทำหน้าที่ในการเลี้ยงดู เช่น พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย และพี่สาว เป็นต้น (สืบทองศ์ ธรรมชาติ, 2539, น. 1)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า เพลงกล่อมเด็กภาษาจีนของกลุ่มชาวจีนไม่ได้เป็นเพียงบทเพลง ที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ผู้ร้องหรือผู้ฟังเพียงอย่างเดียว แต่เพลงกล่อมเด็กภาษาจีนของกลุ่มชาวจีนยังเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมค่านิยมของชาวจีนแต่ละท้องถิ่น และยังสามารถสื่อให้เห็นถึงความคาดหวังของผู้ที่ร้อง โดยจะถ่ายทอดออกมาผ่าน

ทางภาษาจีนถิ่นของตน นอกจากนี้ การใช้ภาษาจีนถิ่นในการร้องกล่อมเด็ก ยังเป็นการแสดงออกถึงความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมจีนที่มีอยู่ในกลุ่มชุมชนจีน

ทว่าปัจจุบันนี้ เพลงกล่อมเด็กภาษาจีนกำลังจะถูกกลืนเลื่อนไปจากวิถีชีวิตของชาวไทยเชื้อสายจีน ไม่ว่าจะเป็กลุ่มชาวจีนภาษาใด และไม่ว่าจะเป็นเพราะเหตุปัจจัยใด ล้วนเป็นสิ่งที่น่าเสียดายอย่างยิ่ง ในฐานะที่ปากน้ำเป็นพื้นที่หนึ่งที่มีบันทึกเกี่ยวกับการอพยพเข้ามาอาศัยของกลุ่มชาวจีนตั้งแต่อดีตอีกทั้งปัจจุบันกลุ่ม สมาคมจีนในพื้นที่ยังคงมีความเข้มแข็งในการจัดกิจกรรมสืบทอดสานต่อความเป็นจีนให้แก่ชาวไทยเชื้อสายจีน รุ่นหลัง ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกพื้นที่ปากน้ำเป็นพื้นที่ในการศึกษารวบรวมข้อมูลเพลงกล่อมเด็กภาษาจีน ของชาวจีนและชาวไทยเชื้อสายจีนที่ยังคงมีปรากฏอยู่ในพื้นที่ รวมถึงศึกษาว่ามีปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการคงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของเพลงกล่อมเด็กภาษาจีนในพื้นที่ศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเนื้อหาของเพลงกล่อมเด็กภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของเพลงกล่อมเด็กภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีน

สมมติฐานการวิจัย

1. เนื้อหาของเพลงกล่อมเด็กภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนสะท้อนภาพสังคมจีนในด้านต่างๆ เช่น วิถีชีวิตของชุมชนวัฒนธรรม ความเชื่อ ความรักและความคาดหวังของผู้ใหญ่ที่มีต่อเด็ก เป็นต้น
2. ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกล้วนมีผลต่อการคงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของเพลงกล่อมเด็กภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีน

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการวิจัยของการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเชิงคุณภาพ โดยการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยผ่านการสัมภาษณ์ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นชาวไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่ตำบลปากน้ำที่อายุ 40 ปีขึ้นไป และยังสามารถขับร้องเพลงกล่อมเด็กภาษาจีน เคยได้ยินบรรพบุรุษหรือเคยได้ยินเพื่อนบ้านร้องกล่อมเด็ก โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบลูกโซ่ (Snow-ball) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเพลงกล่อมเด็กภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดสมุทรปราการมีรายละเอียดดังนี้

1. เนื้อหาเพลงกล่อมเด็กภาษาจีน

ผู้วิจัยได้รวบรวมเพลงกล่อมเด็กภาษาจีนในพื้นที่ศึกษาได้ทั้งสิ้น 7 เพลง ได้แก่ ได้แก่ 1) เพลงผิงยาผิง (嗶呀嗶: Fěng Yā Fěng) 2) เพลงเหมินเจียวโงกาน (门脚丛柑: Mén Jiǎo Cóng Gān) 3) เพลงเทียนตั้งอี่จื่อจี้ (天顶一只鹅: Tiān Dǐng Yī Zhī É) 4) เพลงมู่หมี่หมี่ (目眯眯: Mù Mí Mí) 5) เพลงเยว่กวงกวง (月光光: Yuè Guāng Guāng) 6) เพลงฮั่วจิ้นกู่ (火金姑: Huǒ Jīn Gū) และ 7) เพลงอี่จื่อจี้จาย (一只鸡仔: Yī Zhī Jī Zǎi)

เพลงกล่อมเด็กภาษาจีนที่มีคนรู้จักและร้องได้เป็นอันดับแรกคือ เพลงผิงยาผิง (嗶呀嗶) รองลงมาคือเพลงมู่หมี่หมี่ (目眯眯) กับเพลงเยว่กวงกวง (月光光) ทั้งนี้ เนื้อร้องของเพลงเยว่กวงกวง (月光光) ของกลุ่มภาษาจีนแต้จิ๋ว

และกลุ่มภาษาจีนแคะจะมีความแตกต่างกันในรายละเอียด แต่ทว่าล้วนสะท้อนให้เห็นเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่อาหารการกิน เช่นเดียวกัน โดยเพลงของกลุ่มชาวจีนแต้จิ๋วจะแสดงออกถึงความเอาใจใส่ในเรื่องอาหารที่ผู้ใหญ่มีต่อเด็ก แต่กลุ่มชาวจีนแคะจะแสดงออกถึงความสัมพันธ์ของสามีภรรยาที่เกี่ยวข้องกับการหาอาหาร ทั้งนี้ เนื้อร้องของเพลงกล่อมเด็กภาษาจีนมีสาระสำคัญ ดังนี้

- 1.1 เนื้อหาที่แสดงออกถึงความรักและการอวยพรของผู้ใหญ่ที่มีต่อเด็ก
- 1.2 เนื้อหาที่เกี่ยวกับธรรมชาติหรือสภาพแวดล้อม ได้แก่ 1) เนื้อหาเกี่ยวกับสัตว์ โดยเฉพาะถึงธรรมชาติในการใช้วิถีชีวิตของสัตว์ 2) เนื้อหาเกี่ยวกับพืชพันธุ์ผลไม้ เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของพืชพันธุ์ผลไม้ และการใช้ประโยชน์จากวัสดุที่มาจากพืชพันธุ์ธรรมชาติรอบๆ ตัว
- 1.3 เนื้อหาที่แสดงออกเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึก อาทิเช่น อารมณ์ความรู้สึกตัดพ้อ เสียใจ เป็นห่วงเป็นกังวล
- 1.4 เนื้อหาที่กล่าวถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ได้แก่ 1) การประกอบอาชีพของชาวไทยเชื้อสายจีน 2) วิถีชีวิตความเป็นอยู่ในเรื่องอาหารการกิน

2.การใช้เพลงกล่อมเด็กภาษาจีนและปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้เพลงกล่อมเด็กภาษาจีน

จากการศึกษาข้อมูลในเรื่องความสำคัญของการใช้เพลงกล่อมเด็กภาษาจีนและปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้เพลงกล่อมเด็กภาษาจีนพบว่า ในอดีตบทเพลงกล่อมเด็กภาษาจีนมีความสำคัญต่อการเลี้ยงเด็กของครอบครัวชาวจีนเนื่องจากในอดีตชาวจีนหรือชาวไทยเชื้อสายจีนยังไม่เข้าใจในภาษาไทย สื่อเทคโนโลยีเพื่อความบันเทิงมีอยู่น้อยมาก ส่วนเพลงจีนที่นำมาใช้ร้องนั้นส่วนใหญ่มาจากการได้ยินญาติผู้ใหญ่ในครอบครัวหรือเพื่อนบ้านในละแวกเดียวกันร้องกล่อมลูกหลานจึงจำได้แล้วจึงเอาเพลงที่ได้ยินเหล่านั้นร้องต่อกันมา โดยรายละเอียดของเนื้อร้องจะมีความแตกต่างกันไปเล็กน้อย ตามแต่ความคิดและความคาดหวังของผู้ร้อง แต่ไม่มีการแบ่งเพลงที่ใช้ร้องสำหรับเด็กผู้ชายหรือเพลงที่ใช้ร้องสำหรับเด็กผู้หญิง ซึ่งในอดีตบทเพลงกล่อมเด็กภาษาจีนยังคงคุณค่าเชิงบทบาทหน้าที่ กล่าวคือ เพื่อต้องการให้เด็กมีความเพลิดเพลิน ไม่ร้องไห้กวน และต้องการกล่อมให้เด็กนอนหลับเพื่อให้ผู้ใหญ่จะได้ไปทำงาน แต่ในปัจจุบันการใช้เพลงภาษาจีนร้องกล่อมเด็กมีความสำคัญน้อยลงไปอย่างมาก คงเหลือเพียงคุณค่าเชิงสังคมวัฒนธรรม เพราะการพัฒนาของเครื่องมื่อสื่อเทคโนโลยีต่างๆ ความเข้าใจในภาษาไทยที่มีมากขึ้นของชาวไทยเชื้อสายจีน รวมไปถึงการผสมกลมกลืนระหว่างวัฒนธรรมจีนเข้ากับวัฒนธรรมไทย ซึ่งเห็นได้จากการที่เริ่มมีการนำเอาคำภาษาไทยไปใส่ในเนื้อร้องของเพลงภาษาจีนที่ใช้ร้องกล่อมเช่น คำว่า “ไอติม” และคำว่า “เอ๋ย” เป็นต้น ทั้งนี้ สามารถสรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้เพลงกล่อมเด็กภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนออกเป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ดังนี้

ปัจจัยภายในที่สำคัญ แบ่งออกเป็น 1) ลักษณะโครงสร้างครอบครัว 2) บทบาทหน้าที่เลี้ยงดูเด็กเล็กของสมาชิกในครอบครัว และ 3) การใช้ภาษาจีนและการปฏิบัติตามประเพณีจีนของชาวไทยเชื้อสายจีน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ลักษณะโครงสร้างครอบครัว กล่าวคือ เริ่มเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่เป็นลักษณะครอบครัวใหญ่หรือครอบครัวขยายกลายเป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยว

2) บทบาทหน้าที่เลี้ยงดูเด็กเล็กของสมาชิกในครอบครัว กล่าวคือ ผู้ที่ทำหน้าที่ในการดูแลเด็กเล็กในครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่เป็นญาติผู้ใหญ่ในครอบครัว แม่หรือที่เป็นผู้ทำหน้าที่เลี้ยงเป็นหลัก แต่ในปัจจุบัน เนื่องจากลักษณะรูปแบบครอบครัวในปัจจุบันเปลี่ยนเป็นครอบครัวเดี่ยวเพิ่มมากขึ้น ส่วนใหญ่จะส่งเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนหรือสถาน ที่รับดูแลเด็กตั้งแต่เด็กเล็กๆ และส่วนมากจะเป็นโรงเรียนไทย

3) การใช้ภาษาจีนและการปฏิบัติตามประเพณีจีนของชาวไทยเชื้อสายจีน กล่าวคือ ชาวไทยเชื้อสายจีนรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3 ยังคงสามารถใช้ภาษาจีนแต้จิ๋วในการพูดสื่อสารและยังเข้าใจความหมายของภาษาจีนแต้จิ๋วได้ดี เพราะญาติผู้ใหญ่ใน

ครอบครัวใช้ภาษาจีนแต่จิวในการพูดสื่อสารเป็นหลัก รองลงมาคือภาษาจีนแคะ และภาษาจีนกวางตุ้งเนื่องจากในครอบครัวสามารถสื่อสารได้ นอกจากนี้ ยังมีบางส่วนที่เข้าใจภาษาจีนกลางเนื่องจากได้เรียนในโรงเรียนจีน แต่ทว่าการใช้ภาษาจีนในการสื่อสารนั้นจะใช้ในเฉพาะกลุ่มเท่านั้น กล่าวคือ จะใช้ภาษาจีนสื่อสารกันระหว่างสามีภรรยาหรือเพื่อนในรุ่นเดียวกันเท่านั้น

ทั้งนี้ มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ใช้ภาษาจีนแต่จิวพูดสื่อสารกับรุ่นลูก ส่วนใหญ่จะใช้ภาษาไทยในการ สื่อสารเป็นหลัก จึงทำให้รุ่นลูก รุ่นหลานไม่เข้าใจในภาษาจีนแต่จิว ประกอบกับส่วนใหญ่จะส่งรุ่นลูก รุ่นหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนไทย มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่รุ่นลูก รุ่นหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนจีนหรือให้เรียนพิเศษภาษาจีนกลาง

ในส่วนของการปฏิบัติตามประเพณีจีนของชาวไทยเชื้อสายจีน กล่าวคือ ชาวไทยเชื้อสายจีนในรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3 ยังคงมีการปฏิบัติตามประเพณีจีนอยู่อย่างครบถ้วน และยังมีการเข้าไหว้เจ้าในศาลเจ้า โรงเจ แต่ในรุ่นลูก รุ่นหลานมีแนวโน้มลดลงเพราะกลายเป็นไทยมากขึ้น

ปัจจัยภายนอกที่สำคัญ แบ่งออกเป็น 1) สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย 2) สถาบันการศึกษา และ 3) สื่อและเทคโนโลยี มีรายละเอียดดังนี้

1) สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย กล่าวคือในอดีตชาวจีนหรือไทยเชื้อสายจีนจะอาศัยอยู่รวมกันเป็นชุมชนจีนซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นชาวจีนแต่จิว โดยประกอบอาชีพเลี้ยงเบ็ด เลี้ยงหมู ทำประมง ต่อมาภายหลังที่อุตสาหกรรมขยายตัวเข้ามาในพื้นที่ ทำให้ชาวจีนหรือชาวไทยเชื้อสายจีนที่มีฐานะได้ย้ายที่อยู่ออกไปอาศัยในพื้นที่อื่นและกลายเป็นคนนอกพื้นที่เข้ามาอาศัยแทนได้แก่ คนไทย คนลาว คนพม่า คนเขมร ทำให้สภาพแวดล้อมวิถีชีวิตและวัฒนธรรมแบบจีนจางหายไป รวมถึงสภาพแวดล้อมที่ใช้ภาษาจีนแต่จิวในการสื่อสารก็จางหายไปด้วย

2) สถาบันการศึกษา กล่าวคือ ในอดีตแถวตำบลปากน้ำ มีโรงเรียนจีนเพียงแห่งเดียวประกอบกับการควบคุมการจัดการเรียนภาษาจีนของประเทศไทย ต่อมาการเลือกสถาบันการศึกษาให้กับรุ่นลูกรุ่นหลานนั้น ส่วนมากจะส่งเข้าศึกษาในโรงเรียนไทยเป็นหลัก และมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ให้เรียนพิเศษภาษาจีนกลางเพิ่มเติมทำให้รุ่นลูกและรุ่นหลานไม่เข้าใจภาษาจีนแต่จิวและไม่สามารถใช้ภาษาจีนแต่จิวในการพูดสนทนาสื่อสารได้ ส่งผลให้ชาวไทยเชื้อสายจีนรุ่นหลังไม่มีความสนใจที่จะเรียนรู้หรือศึกษาเพลงภาษาจีนเหล่านี้

3) สื่อและเทคโนโลยี กล่าวคือ ในปัจจุบันสื่อเทคโนโลยีกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการเลี้ยงเด็ก เพราะปัจจุบันสื่อเทคโนโลยีบันเทิงได้พัฒนาอย่างมาก จนกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการเลี้ยงเด็ก ไม่ว่าจะเป็นการเปิดเพลงจากวิทยุ มือถือ โปรแกรม youtube หรือของเล่นสำหรับเด็กที่ได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำมาใช้เลี้ยงเด็กในปัจจุบัน ทำให้การร้องเพลงภาษาจีนกล่อมเด็กถูกมองว่าเป็นความโบราณไม่ทันสมัยและล้าหลัง เป็นต้น

อภิปรายผล

การพิสูจน์สมมติฐานแรก ที่ว่าเนื้อหาเพลงกล่อมเด็กภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนจะสะท้อนภาพ สังคมจีนในด้านต่างๆ เช่น วิถีชีวิตของชุมชน วัฒนธรรม ความเชื่อ ความรักและความคาดหวังของผู้ใหญ่ที่มีต่อเด็ก เป็นต้น

จากผลการศึกษาพบว่า เนื้อหาสาระสำคัญของเพลงกล่อมเด็กภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนที่พบในพื้นที่ศึกษา สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า เนื้อหาเพลงกล่อมเด็กภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนจะสะท้อนภาพสังคมจีนในด้านต่างๆ เช่น วิถีชีวิตของชุมชน วัฒนธรรม ความเชื่อความรักและความคาดหวังของผู้ใหญ่ที่มีต่อเด็ก ทั้งนี้จากการวิเคราะห์สาระสำคัญของเนื้อร้องเพลงกล่อมเด็กภาษาจีนที่รวบรวมได้จากตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ส่วนมากเป็นเพลงภาษาจีนแต่จิวซึ่งสาระสำคัญของเนื้อร้องได้สะท้อน ถึงความรัก ความคาดหวังของผู้ใหญ่ที่มีต่อเด็ก และยังแฝงไปด้วยการอวยพรให้มีสิ่งที่ดีเกิดขึ้นแก่เด็ก นอกจากนี้ ยังมีเพลงที่บอกเล่าเกี่ยวกับธรรมชาติในการใช้ชีวิตของสัตว์ พืชพันธุ์ต้นไม้ รวมถึงวิถี

การใช้ชีวิตที่เรียบง่ายของชาวบ้านทั่วไป โดยการฟังกับ ธรรมชาตินำเอาสิ่งที่อยู่รอบตัวมาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และรู้จักธรรมชาติรอบๆ ตัวผ่านทางบทเพลงที่ใช้ร้องกล่อม ซึ่งสอดคล้องกับงานของสิ่งจื้อเฉาและตั้งเขียนฮว่า (2013) (邢植朝 และ 邓倩华) ที่กล่าวว่าเพลงกล่อมเด็กเป็นการถ่ายทอดวิถีชีวิตของชาวบ้านและงานวิจัยของพัชราภรณ์ เอื้อจิตรเมศ (2546) ที่ว่าบทเพลงกล่อมลูกของแต่ละภูมิภาคล้วนจะสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคม เช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี ชีวิตความเป็นอยู่ ลักษณะการประกอบอาชีพ ของคนในสังคมและความสัมพันธ์ระดับ ครอบครัวและจากงานวิจัยของสุวรรณี ทองรอด (2552) ที่กล่าวถึงคุณค่าของเพลงกล่อมเด็กไว้ว่าจะทำหน้าที่สะท้อนคุณค่าอยู่ 2 ด้าน ได้แก่ 1) คุณค่าเชิงบทบาทหน้าที่ กล่าวคือ ช่วยกล่อมให้เด็กนอนหลับได้เร็วขึ้น เป็นเครื่องมือในการอบรม เลี้ยงดูและขัดเกลาจิตใจและช่วยทำให้ผู้ฟังเกิดความเพลิดเพลิน และ 2) คุณค่าเชิงสังคมและวัฒนธรรม กล่าวคือจะเป็นเครื่องมือที่บ่งบอกถึง ความเจริญทางวัฒนธรรมของชุมชนและยังช่วยสะท้อนสภาพวิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อและค่านิยมของคนในสังคม สอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่า การใช้เพลงกล่อมเด็กของชาวไทยเชื้อสายจีนในอดีตก็คือ ต้องการให้เด็กมีความเพลิดเพลินและนอนหลับไป ผู้ใหญ่จะได้ไปทำงาน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ หยางย่าหนี 阳亚妮 (2013) ที่กล่าวว่าเพลงกล่อมเด็กเป็นสิ่งที่ทำให้เด็กได้เริ่มต้นรู้จักกับสังคมแล้วยังสามารถสะท้อนถึงสภาพความเป็นจริงของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณีของแต่ละพื้นที่

การพิสูจน์สมมติฐานที่สอง ที่ว่าปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกมีผลต่อการคงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของ การใช้เพลงกล่อมเด็กภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีน

จากการศึกษาพบว่า ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก มีผลต่อการคงอยู่และการเปลี่ยนแปลง การของการใช้เพลงกล่อมเด็กภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่ศึกษา ปัจจุบันเพลงกล่อมเด็กภาษาจีน มีคุณค่าเชิงบทบาทหน้าที่ลดลงและมีแนวโน้มที่จะหมดความสำคัญลงไปเป็นเพราะมีปัจจัยต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่าปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกมีผลต่อการคงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของการใช้เพลงกล่อมเด็กภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีน จากการศึกษาพบว่าลักษณะโครงสร้างของครอบครัวที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่เป็นลักษณะครอบครัวใหญ่หรือครอบครัวขยาย กล่าวคือ ในครอบครัวจะมีสมาชิกหลายรุ่นอาศัยอยู่ร่วมกัน เช่น รุ่นปู่ย่า ตายาย รุ่นพ่อแม่ และรุ่นลูก แต่ปัจจุบันมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงเป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยวที่มีเพียงรุ่นพ่อแม่และรุ่นลูกเพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้ สอดคล้องกับงาน วิจัยของพวงทิพย์ เกิดทรัพย์ (2540) ที่กล่าวถึงลักษณะของครอบครัวชาวจีนไว้ว่า ครอบครัวของชาวจีนที่เข้ามาอาศัยในประเทศไทยจะมีลักษณะเป็นครอบครัวขยาย กล่าวคือ จะมีการรับเอาญาติๆ มาอาศัยอยู่ร่วมกันเพื่อช่วยกันทำมาหากิน นอกจากนี้ในงานวิจัยของศศิวิมล ศรีวิโรจน์มณี (2543) ที่ได้กล่าวถึงลักษณะของครอบครัวจีนในช่วงเริ่มต้นจะมีเพียงแค่พ่อ แม่ ลูก จากนั้นเมื่อลูกชายแต่งงานจะพาภรรยาเข้ามาอาศัยในบ้าน ทำให้ลักษณะของครอบครัวชาวจีนจึงค่อยๆ ขยายจนกลายเป็นลักษณะของครอบครัวขยาย และเมื่อจำนวนสมาชิกในครอบครัวเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่พื้นที่ในการอยู่อาศัยกลับมีเท่าเดิม จึงต้องมีการแยกย้ายไปสร้างครอบครัวใหม่ จากเหตุผลข้างต้น จึงส่งผลต่อผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กเล็กในครอบครัวจากเดิมที่เป็นลักษณะครอบครัวใหญ่ ซึ่งหากผู้ที่เป็นแม่ต้องทำงานไม่มีเวลาเลี้ยงดูเด็ก ก็ยังมีญาติผู้ใหญ่ในครอบครัวเป็นผู้ทำหน้าที่ช่วยเลี้ยงดู ทำให้เด็กๆ ยังสามารถได้เรียนรู้และซึมซับเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีความเป็นจีนรวมถึงภาษาจีนแต่จิว

ในปัจจุบันลักษณะของครอบครัวของชาวจีนหรือชาวไทยเชื้อสายจีนที่มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงเป็น ลักษณะครอบครัวเดี่ยวที่สูงขึ้นเรื่อยๆ ในครอบครัวที่ผู้เป็นแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้านหรือไม่มีเวลาเลี้ยงดูลูกเอง ก็จะมีลูกเข้าไปอยู่ในสถานบันการศึกษา เช่น สถานรับฝากเลี้ยงเด็กเล็ก โรงเรียนเตรียมอนุบาล เป็นต้น จึงทำให้เด็กรุ่นต่อมาจึงเข้าเรียนเร็วขึ้นกว่าในสมัยอดีตผลที่ตามมาก็คือ การขาดช่วงของการสืบต่อทางวัฒนธรรมจีนจากรุ่นสู่รุ่น อีกทั้ง สถานบันการศึกษาส่วนใหญ่ที่ครอบครัวส่งเข้าเรียนเป็นโรงเรียนไทย จึงขาดโอกาสที่จะได้เรียนรู้หรือซึมซับเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีจีน หรือแม่แต่

ภาษาจีนแต่จีวซึ่งถือเป็นวัฒนธรรมรากเดิมของบรรพบุรุษตน ส่งผลให้เกิดการขาดช่วงในการสืบทอดทางด้านภาษาจีนแต่จีวซึ่งสอดคล้องกับหยางซีหมิง (杨锡铭) (2009) ที่ได้กล่าวถึงการสืบทอดวัฒนธรรมของชาวจีนแต่จีวไว้ว่าชาวจีนแต่จีวจะสืบทอดวัฒนธรรมผ่านรูปแบบของการปลูกฝังจากครอบครัวซึ่งถือเป็นรูปแบบการสืบทอดวัฒนธรรมแต่จีวที่สำคัญ

ภายใต้สภาพแวดล้อมดังกล่าว ทำให้ชาวไทยเชื้อสายจีนรุ่นลูก รุ่นหลาน จึงถูกหล่อหลอมและปลูกฝังวัฒนธรรมความเป็นไทยเข้าไปโดยปริยาย จนกลายเป็นความกลมกลืนทางวัฒนธรรมในด้านวิถีการดำรงชีวิตซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบแผนวัฒนธรรมไปสู่วัฒนธรรมของสังคมไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชนาภา เมธีเกรียงไกร (2558) ที่พบว่าชาวไทยเชื้อสายจีนรุ่นที่ 2 เป็นต้นมา จะมีการผสมกลมกลืนด้านขนบธรรมเนียมประเพณีทั้งของบรรพบุรุษชาวจีนและชาวไทยเพิ่มมากกว่าในอดีต และงานวิจัยของธมลวรรณ ตั้งวงษ์เจริญ (2542) ที่กล่าวว่า สมาชิกรุ่นที่ 2 ของครอบครัวยังสามารถรักษาวัฒนธรรมจีนที่รุ่นพ่อแม่ถ่ายทอดไว้ได้ แต่เริ่มมีการปรับตัวบางอย่างและลักษณะการปรับตัวจะปรากฏชัดเจนในรุ่นที่ 3 นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเรณูมาส รอดเนียม (2556) ที่กล่าวถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดการกลมกลืนทางด้านวัฒนธรรมของกลุ่มคนในสังคมที่ต่างกันทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ได้แก่ ปัจจัยภูมิประเทศ การศึกษา การเมือง การรวมชาติ พันธุ์ เป็นต้น ซึ่งจากผลการศึกษาที่พบว่าสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของชาวจีนและชาวไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่ตำบลปากน้ำเปลี่ยนแปลงไป โดยเดิมที่ชาวจีนจะอาศัยอยู่รวมกันเป็นชุมชนจีนสามารถไปมาหาสู่กันมีรูปแบบวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกันและยังสามารถใช้ภาษาจีนแต่จีวในการสื่อสารกันได้ แต่ปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปพื้นที่เดิมที่เป็นแหล่งชุมชนจีนหรือมีชาวจีนอาศัยอยู่รวมกันนั้น ปัจจุบันถูกแทนที่ด้วยคนนอกพื้นที่ ได้แก่ คนไทย คนลาว คนพม่า คนเขมร ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้สภาพวิถีชีวิตของชาวจีนจางหายไป ภายใต้สภาพแวดล้อมที่รายล้อมไปด้วยวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นที่เป็นวัฒนธรรมไทย ประกอบกับการดำเนินควบคุมการศึกษาภาษาจีนและสร้างความเป็นไทยของรัฐบาลไทยทำให้ชาวไทยเชื้อสายจีนขาดความรู้ด้านภาษาจีนและขาดความเข้าใจในเรื่องวัฒนธรรมและประเพณีจีนอย่างถ่องแท้แต่กลับได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่อยู่ในพื้นที่นั้นมากกว่า ซึ่งจากเหตุผลข้างต้น ทำให้การใช้ภาษาจีนถิ่น (แต่จีว) จึงค่อยๆ หดความสำคัญลงไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรือนแก้ว ภัทรานุประวดี (2554) ที่กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับการสืบทอดความคิด ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และเทศกาลของชาวจีนสู่รุ่นลูกหลานว่า ขนบธรรมเนียมของชาวจีนไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ชีวิตในปัจจุบันการมีความคิด ความเชื่อที่เปลี่ยนแปลงไปรวมถึงการรับเอาวัฒนธรรมใหม่เข้ามา นอกจากนี้ ยังเป็นเพราะผู้ที่ทำหน้าที่สืบทอดไม่มีความรู้ ความเข้าใจในความหมายและยังรวมถึงความบกพร่องในการปลูกฝังทางด้านความคิด ความเชื่อ การปฏิบัติตามธรรมเนียมจากรุ่นตนเองไปสู่รุ่นหลาน

นอกจากนี้ การที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น เช่น วิทยุ โทรทัศน์ รวมถึงสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ถนนหนทาง เป็นต้น ล้วนเป็นลักษณะของกระบวนการเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทไปสู่ความทันสมัย ซึ่งความทันสมัยนี้ยังส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. 2536) และจากผลการศึกษาที่พบว่าความเจริญทางสื่อเทคโนโลยีเพื่อความบันเทิงต่างๆ ในปัจจุบันได้กลายมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการเลี้ยงเด็กในปัจจุบัน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ โทรศัพท์ การเชื่อมต่อโปรแกรมต่างๆ ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตซึ่งความทันสมัยของสื่อบันเทิงเหล่านี้ได้เข้ามาทำหน้าที่แทนการร้องเพลงกล่อมเด็กของผู้ใหญ่ จึงทำให้การร้องเพลงกล่อมเด็กภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนหมดความสำคัญลงไปในที่สุดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงเดือน หลงสวาสดี (2547) ที่พบว่า แม่สมัยใหม่ไม่นิยมใช้การร้องเพลงกล่อมลูกแต่จะมีสิ่งทดแทนการร้องเพลงกล่อมลูกคือ โทรทัศน์ วิทยุ ทำให้ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องร้องเพลงกล่อมลูกอีกต่อไป

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าปัจจุบันเพลงกล่อมเด็กภาษาจีนในพื้นที่ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการไม่ได้มีความสำคัญต่อครอบครัวของชาวไทยเชื้อสายจีนในการนำมาใช้ร้องกล่อมเด็กมีเพียงชาวไทยเชื้อสายจีนรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3 ซึ่ง

เป็นรุ่นสูงอายุที่ยังพอจดจำได้อยู่บ้าง ทั้งนี้ ต่างเห็นว่าเพลงกล่อมเด็กภาษาจีนไม่ได้มีคุณค่าในเชิงบทบาทหน้าที่อีกต่อไป กล่าวคือ ไม่ได้นำมาใช้ร้องกล่อมเด็กเนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งการใช้ภาษาจีนถิ่น ลักษณะโครงสร้างครอบครัว วิถีชีวิต รวมถึงความเจริญของเทคโนโลยีและสื่อบันเทิงต่างๆ ในปัจจุบัน ล้วนส่งผลให้เพลงกล่อมเด็กภาษาจีนหมดความสำคัญลงไป แต่ทว่าเพลงกล่อม เด็กภาษาจีนยังคงมีคุณค่าเชิงสังคมวัฒนธรรม กล่าวคือ ยังช่วยสะท้อนให้เห็นสภาพสังคม วิถีชีวิต ค่านิยมต่างๆ ที่แฝงอยู่ในสังคมของชาวไทยเชื้อสายจีน

ข้อเสนอแนะ

การที่จะอนุรักษ์ให้เพลงกล่อมเด็กภาษาจีนสามารถคงอยู่ต่อไปในสังคมได้นั้น อาจจะได้คงอยู่ในเชิงบทบาทหน้าที่ แต่สามารถคงอยู่ในเชิงคุณค่าสังคมวัฒนธรรมได้ ดังนั้น ควรมีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์เข้ากับเพลงกล่อมเด็กภาษาจีน หรือปรับเปลี่ยนบริบทเนื้อหาของเพลงหรือทำนองให้มีความทันสมัยเข้ากับยุคสมัยปัจจุบัน

นอกจากนี้ ควรมีการร่วมมือกันกับโรงเรียนจีนหรือโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่จัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กรุ่นใหม่ได้ รู้จักและได้ تذ็ร้อง โดยผ่านกิจกรรมของโรงเรียน เช่น การจัดกิจกรรมประกวดร้องเพลงกล่อมเด็กภาษาจีนในกิจกรรมวันแม่ เพื่อร่วมกันระลึกถึงพระคุณของแม่หรือแม่แต่การสอนภาษาจีนแต่จิวโดยผ่าน บทเพลงกล่อมเด็กภาษาจีน เป็นต้น ซึ่งถือเป็นการกระตุ้นให้เด็กรุ่นใหม่สนใจและรู้จักเพลงกล่อมเด็กภาษาจีน อีกทั้งยังช่วยสืบทอดภาษาจีนแต่จิวให้สืบทอดต่อไปแก่คนรุ่นหลังอีกด้วย

ทั้งนี้ ในพื้นที่ตำบลปากน้ำมีหน่วยงานองค์กรหรือมูลนิธิที่มีความเข้มแข็งในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับวัฒนธรรม และประเพณีจีนจึงเห็นว่าการจัดงานกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงานเหล่านี้ควรแทรกกิจกรรมที่เป็นการ ส่งเสริมและเผยแพร่ เพลงกล่อมเด็กภาษาจีนให้ชาวไทยเชื้อสายจีนรุ่นหลังได้รู้จัก รวมถึงเผยแพร่ไปยังกลุ่มคนทั่วไปที่สนใจ เช่น การตั้งห้องสมุดที่เล่า ถึงความเป็นมาของชาวจีนในพื้นที่ปากน้ำบอกเล่าเกี่ยวกับเกร็ดวัฒนธรรมเพลงกล่อมเด็กภาษาจีน ประเพณีและวิถีชีวิตดั้งเดิม ของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายจีนในตำบลปากน้ำ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ชนาภา เมธีเกรียงไกร. (2558). *กระบวนการสืบทอดประเพณีทางสังคมของชาวไทยเชื้อสายจีน ชุมชนตลาดใหม่ จังหวัดฉะเชิงเทรา*. (ปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ดวงเดือน หลงสวาสดี. (2547). *เพลงกล่อมลูกภาคกลางบ้านปากลัด ตำบลคลองเขิน อำเภอมือเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม*. (ปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- ธมลวรรณ ตั้งวงษ์เจริญ. (2542). *เอกลักษณ์ชาติพันธุ์ของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนอ้อมใหญ่*. (ปริญญามานุษยวิทยา มหาบัณฑิต) ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- พวงทิพย์ เกิดทรัพย์. (2540). *การคงอยู่และการเปลี่ยนแปลงพิธีศพของชาวจีนที่วัดหัวลำโพงในกรุงเทพมหานคร*. (ปริญา มานุษยวิทยา มหาบัณฑิต) ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

- พัชรภรณ์ เอื้อจิตรเมศ. (2546). *การคงอยู่และการเปลี่ยนแปลงเพลงกล่อมลูกภาคใต้ : กรณีศึกษาบ้านบางสารตำบลกลาย อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครศรีธรรมราช*. (ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- เรณูมาศ รอดเนียม. (2556). *ความกลมกลืนทางวัฒนธรรมในชุมชนสองศาสนา : กรณีศึกษาชุมชนตะโหนด จังหวัดพัทลุง*. (ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต) คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- เรือนแก้ว ภัทรานุประวัติ. (2554). *รายงานวิจัยเรื่องการศึกษาลึบทอดความเป็นจีนผ่านการทำความเข้าใจในความหมาย และสัญลักษณ์ทางศาสนาของชาวจีนสู่ลูกหลานในสังคมไทย*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยหอการค้า.
- วิถีชีวิตดั้งเดิมของคนเมืองปากน้ำ. (ม.ป.ป.). สมุทรปราการ: ม.ป.พ.
- ศศิวิมล ศรีวิโรจน์มณี. (2543). *บทบาทของครอบครัวไทยเชื้อสายจีนในการอบรมเลี้ยงดูบุตร: กระบวนการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมชุมชนคลองคูเมืองเดิมสามแพร่ง*. (ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต) ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สกินเนอร์, จี. ดับบิว. (2548). *สังคมจีนในไทย*. แปลโดย พรรณี ฉัตรพลรักษ์ และคณะ. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโตโยต้า.
- สมชาย ชัยประดิษฐ์รักษ์. (2548). *กว่าจะถึง... “ปากน้ำ เจ้าพระยา”*. สมุทรปราการ: ข.แสงงามการพิมพ์.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2536). *การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม : แนวทางศึกษา วิเคราะห์และวางแผน*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- สีปงศ์ ธรรมชาติ. (2539). *วิถีชีวิตชาวไทยภาคใต้จากเพลงกล่อมเด็ก อำเภอลำสนธิ จังหวัดพัทลุง*. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สุวรรณี ทองรอด. (2552). *การศึกษาวิเคราะห์เพลงกล่อมเด็กตำบลไทรตรัง อำเภอมือ จังหวัดกำแพงเพชร*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ.
- เสี่ยวจิ๋ว. (2554). *ตัวตนคนแต่ใจ*. กรุงเทพมหานคร: มติชน.
- อดุลย์ รัตนมันเกษม. (2557). *กำเนิดคนแต่ใจ วิวัฒนาการจากอดีตถึงปัจจุบัน (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพมหานคร: แสงดาว.
- 乌兰杰. (2019). **蒙古族儿童歌的分类、社会功能与神美内涵**. 中央民族大学.
- 阳亚妮. (2013). **泰国摇篮曲初探**. 论坛集萃, 10.
- 邢植朝, 邓倩华. (2013). **“论摇篮曲人文话语中所体现的精神内涵—以广州摇篮曲位列”** 广东农工商职业学学报. 29(3). 60-61.
- 拉毛. (2017). **论蒙古族摇篮曲与藏族摇篮曲之比较**. 西部蒙古论坛 2017 (2), 69-72.
- 杨锡铭. (2009). **海外潮人史话**. 中国 : 中国文史出版社.
- 顾娜. (2015). **从三首《摇篮曲》谈中西方音乐情感的表达**. 艺术教育, 93.
- 姜涛. (2012). **六首中外摇篮曲比较分析**. 重庆科技学院学报 (社会科学版) 2017 (7), 131-132.